

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan kokous 9.6.2021 klo 17

1. Kokouksen avaus, työjärjestyksen hyväksyminen ja pöytäkirjantarkastajien valinta

Päätös: avattiin kokous, hyväksyttiin työjärjestys, todettiin läsnäolijat ja valittiin pöytäkirjantarkastajiksi Pauli Luttinen ja Pia Rannikko. Hilka Linderborg on jäänyt eläkkeelle, joten sosiaali- ja terveystalveta edustaa loppukauden Mia Björkman.

2. Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta 20 vuotta

Tammikuussa 2001 Vantaalla perustettiin maahanmuuttajien kotoutumista edistämään maahanmuuttajiasiain neuvottelukunta, joka tunnetaan nykyään monikulttuurisuusasiain neuvottelukuntana. Sen ensimmäinen puheenjohtaja, silloinen ja nykyinen kaupunginvaltuutettu ja kansanedustaja Kimmo Kiljunen, oli kokouksessa kunniavierana. Hän piti juhlapuheen kertoen toimielimen historiasta ja tehtävistä vaikuttamisen näkökulmasta ja otti kantaa myös tämän hetken paikallisiin ja globaaleihin haasteisiin.

Kiljunen mukaan paljon on muuttunut 20 vuodessa. Keskustelu on edennyt maahanmuutosta monikulttuurisuuteen, joka on rikkaus. Hän siteerasi Topeliusta, joka jo 1800-luvulla totesi, että Suomessa puhutaan paljon kieliä, mutta meitä yhdistää asuminen samassa maassa, samat lait ja työnteko. Vantaalla iso agenda 1990-luvulla oli kotouttamisohjelman laatiminen ja kotoutumisen tukirakenteiden luominen. Siinä onnistuttiin niin hyvin, että eduskunta seurasi työtä ja piti sitä esimerkkinä muille. Prioriteetteina Kiljunen näkee sen, että maahan muuttanut tuntee itsensä tervetulleeksi ja että hänellä on mahdollisuus suomen kielen oppimiseen, joka on keskeisin sosiaalistumisen ja toimeentulon hankkimisen väline. Varauksellisuus on luonnollista, muuta suomalaisilla on edelleen kasvun paikka kotoutumisessa siihen, että maahamme tulee uusia ihmisiä uusine tapoineen. On harmillista, että nykyinen poliittinen keskustelu luo jakolinjoja.

Keskustelu: Kiljunen sai paljon kiitoksia esityksestään ja hänelle tuli runsaasti kysymyksiä mm. maahanmuuttajien kokemasta toiseudesta ja heidän osaamisensa hyödyntämisestä sekä valtuuston ja eduskunnan toimista kotoutumisen edistämiseksi. Muutama nosto vastauksista: Kiljunen mukaan maahanmuuton lisäämisen ei pidä lähteä pelkästään kansallisen edun näkökulmasta eli osaavan työvoiman tarpeesta väestön ikääntyessä, vaan liikkuminen on universaali ihmisoikeus ja sivistysvaltiolla on velvollisuus osallistua hädänalaisten auttamiseen. Se ei kuitenkaan tarkoita hallitsemattoman maahanmuuton hyväksymistä. Kotouttaminen kuten yleensäkin erityisryhmien huomioiminen kuuluu kaikille, eikä erilaisuus ole keneltäkään pois. Pohdittiin myös sitä, miten eri väestöryhmät löytävät toisensa ja miten löydetään tietovirtojen ulkopuolella olevat – siihen pitää kunnan panostaa aktiivisesti. Eduskunnan ajankohtaisista asioista Kiljunen mainitsi Istanbulin sopimuksen eli naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen sopimuksen eteenpäin viemisen. Vantaan tasolla Länsimäen terveysaseman toiminnan säilyttäminen on tärkeää. Maahanmuuttajien työllistymisessä paremmin palkattuihin työtehtäviin ei ole viisasten kiveä, mutta kielitaito on tärkeä avain yleensä työelämään pääsemiseksi.

Päätös: kuultiin esitys, keskusteltiin ja merkittiin tiedoksi.

3. Vantaan kaupungin valtuustokauden 2021–2025 strategian valmistelu

Kaupunkistrategia ja johto -toimialan strategia-asiantuntijat Christa Salovaara ja Antti Torkkeli esittelivät toimintaympäristön analyysiä ja tulevan valtuustokauden 2021–2025 [strategian valmisteluprosessia](#) sekä koosteen neuvottelukunnan varsinaisille jäsenille etukäteen lähetettyjen kysymysten vastauksista. Kysymykset olivat: 1. Mitkä ovat mielestäsi Vantaan nykyiset vahvuudet ja vetovoimatekijät? 2. Mihin asioihin olisi mielestäsi syytä seuraavan valtuustokauden aikana panostaa? 3. Mitkä ovat keskeiset viestisi strategian valmisteluun (3–5 tärkeintä nostoa)? Koosteen läpikäymisen jälkeen keskusteltiin ryhmissä ja osallistujat äänestivät kolme tärkeintä nostoa strategiavalmisteluun. Teknisistä ongelmista huolimatta keskustelu oli vilkasta. Äänestyksessä eniten kannatusta saivat seuraavat kokonaisuudet: ”maahanmuuttajien kotoutumista ja suomenkielen opetusta tehostetaan”, ”lapsista ja nuorista huolehditaan” (erityisesti varhaiskasvatus, opetus ja koulutus sekä nuorten mielenterveyspalvelut) sekä ”palvelujen saavutettavuus varmistetaan” (peruspalvelujen tarjoaminen muullakin kuin suomen kielellä). Paljon kannatusta sai myös teema ”talouden tasapainosta ja työllisyydestä huolehditaan”.

Päätös: kuultiin esitys valtuustokauden strategian valmistelusta, keskusteltiin ja äänestettiin neuvottelukunnan nostoista ja merkittiin tiedoksi.

4. Selvitys Vantaalla tarjottavista vieraskielisten neuvontapalveluista

Projektipäällikkö Jenni Tahvanainen esitteli 8.6. valmistuneen Neuvova Vantaa -hankkeessa tehdyn [selvityksen tuloksia](#) ja kertoi hankkeen jatkosuunnitelmista. Alkajaisiksi katsottiin neuvonta-aiheeseen liittyvä Tsemppari-hankeperheen video. Selvitys löytyy hankkeen [verkkosivuilta](#) ja extranetistä.

Selvitykseen on koottu useiden toimijoiden haastatteluihin pohjautuvaa tietoa siitä, miten kasvavan vieraskielisen väestön neuvonnan tarpeisiin vastataan Vantaalla. Vantaan malli on pohjautunut valtavirtaistamiseen, jossa erityispalvelua on ollut vain pienelle ryhmälle (maahanmuuttajapalveluiden tarjoama neuvonta pakolaisille, n. 400 henkeä vuodessa), ja kaupunki on tukeutunut laajasti yhdistyksiin. Meneillään olevassa hankkeessa erityishuomio on julkisen sektorin ja kolmannen sektorin yhteistyössä neuvontapalveluiden kehittämisessä kasvavalle ja yhä heterogeenisemmälle vieraskieliselle väestölle. Hanke tarjoaa tukipalveluita neuvonnan ammattilaisille, verkostoja ja koulutuksia sekä tietoa ja viestintää.

Selvityksen mukaan monen erilaisen toimijan mallissa on monia hyviä puolia, mutta sen erityiseksi haasteeksi nousee vahvan koordinaation tarve erityisesti kaupungin puolelta. Nykyisiä palveluita ehdotetaan kehitettäväksi hybridimallina, jossa viranomaiset ja järjestöt tekevät tiivistä yhteistyötä. Mallissa toimijoiden keskinäisiä rooleja selvennettäisiin ja viestintää ja osaamista kehitettäisiin koronavuoden opit huomioiden ja palvelurakenteen (tuleva sote) huomioiden.

Keskustelussa pohdittiin, vastasiko selvitys neuvottelukunnan käsitystä Vantaan vieraskielisten neuvontapalveluista sekä mahdollisen hybridimallin (yhdistetty verkosto- ja asiakaspalvelumalli) toimivuutta. Terveisinä vieraskielisten neuvonnan kehittämiseen neuvottelukunnasta nousi mm. seuraavaa: selkokielisyys yleensä, saavutettavuus ja koordinaatio ovat keskeisiä kehittämiskohteita. Mm. terveyspalveluissa tarvittaisiin Vantaalle muuttaneelle selkeä Tervetuloa Vantaalle -infopaketti eri kielillä asiakkaiden auttamiseksi. Todettiin myös, että neuvontaan ja tiedottamiseen liittyy monta näkökulmaa ja palvelujen järjestäjillä pitää olla aikaa ja mahdollisuuksia kunnolliseen pohdintaan, jos kaupungin omaa neuvontapistettä lähdetään perustamaan.

Päätös: kuultiin esitys, keskusteltiin ja merkittiin tiedoksi.

5. Myönteisen erityiskohtelun ohjelman tilannekatsaus

Myönteisen erityiskohtelun ohjelma on ollut Vantaalla käynnissä lähes kaksi ja puoli vuotta. Sen toimenpiteillä on tasapainotettu alueellisia hyvinvointieroja, ehkäisty nuorten syrjäytymistä ja edistetty kotoutumista. Ohjelman koordinaattori Piia Sauranen kertoi, että hyväksi havaittua toimintamallia jatketaan ensi vuonna uusilla toimenpiteillä, joihin on varattu 2 miljoonaa euroa. Senkin jälkeen kyse on pitkäjänteisestä jatkuvasta kehittämisestä ja rakenteellisten ratkaisujen löytämisestä haasteisiin. Tarkempi tilannekatsaus päätettiin lykätä kuultavaksi kesän jälkeen, kun saadaan mukaan uusien toimenpiteiden raportointi. Esityskalvoja ei kokouksessa käyty läpi, mutta ne löytyvät [extranetistä](#).

Päätös: merkittiin tiedoksi.

6. Aikuisten perusopetuksen tilanteen edistyminen

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan kannanotto aikuisten perusopetuksen kehittämisen ja laajentamisen tarpeesta poiki työryhmän, jota vetää kaupunkikulttuurin toimiala. Aikuisopiston koulutuspäällikkö Auli Soinio piti lyhyen tilannekatsauksen ja kertoi, että asia on hyvin laaja ja menee eteenpäin pienin askelin.

Päätös: merkittiin tiedoksi.

7. Tiedoksi merkittävät asiat

Maahanmuuttajapalvelut teki 24.5. [kannanoton](#) monikielisen neuvontapisteen perustamisen tarpeellisuudesta Vantaalle. Toive kaupungin omasta neuvontapisteestä nousi esille myös Neuvova Vantaa -hankkeen selvityksessä, jonka esitteli projektipäällikkö Jenni Tahvanainen. Neuvottelukunta keskusteli aiheesta ja kannanotto sai tukea. Mm. terveyspalveluissa kaivataan selkeää tahoja, jonne ohjata muissa kuin terveysasioissa neuvontaa kaipaavia vieraskielisiä asiakkaita. Todettiin, että neuvontapiste on syytä suunnitella niin, että se palvelee mahdollisimman kuntalaisia huomioiden mm. seuraavaa:

- se ei saa sulkea pois kehittämistä muilla tavoilla – yksi neuvontapiste ei voi olla kaikenkattava
- kaupungin neuvontapisteen pitää pystyä hoitamaan neuvonnan katvealueet

Lisäksi ehdotettiin, että Vantaa-infoissa voisi olla syvempää maahanmuuttajaneuvontaa tiettyinä aikoina.

Päätös: päätettiin yhtyä soveltuvin osin kannanottoon.

8. Kokouksen päättäminen ja seuraava kokous

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 19.55. Seuraava ja kauden päättävä kokous pidetään 18.8. mahdollisuuksien mukaan lähikokouksena.